

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) และเป็น การศึกษาในเชิงปริมาณ โดยมุ่งศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในชนบท จังหวัดขอนแก่น มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุใน หมู่บ้าน (ข้อมูลเชิงปริมาณ) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดและใช้ในการ พัฒนาแบบสอบถาม
3. กำหนดกรอบแนวคิดและขอบเขตของการวิจัย
4. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
5. สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ
6. เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
7. ทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและปรับปรุงแก้ไข
8. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
9. วิเคราะห์ข้อมูล แปรผลและอภิปรายผลการวิจัย
10. สรุปและรายงานผลการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 50-69 ปี มีชื่อใน ทะเบียนของโรงพยาบาลหรือสถานอนามัยในเขตพื้นที่ชนบทจังหวัดขอนแก่น ทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวนทั้งสิ้น 200,315 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้คือ

3.1.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน 399 คน

หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนประชากร โดยวิธีการหาขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane (Taro Yamane อ้างใน สำเร็จ จันทรสุวรรณ์และสุวรรณ์ บัวทวน, 2536 : 122) ได้จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 399 คน จากสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Nd^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

d = ค่าความคาดเคลื่อนที่กำหนดขึ้น = .05

3.1.2 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มแบบพหุวิธี (Multi-Stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

ขั้นที่ 1 เลือกสุ่มอำเภอโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) เพื่อหาอำเภอที่เป็นตัวแทนของจังหวัดขอนแก่น โดยใช้เขตภูมิศาสตร์เข้ามาช่วยแบ่งกลุ่มอำเภอตามสภาพภูมิศาสตร์ แบ่งเป็น 4 เขต สุ่มโดยวิธีจับฉลากเขตละ 1 อำเภอได้ 4 อำเภอ

ขั้นที่ 2 เลือกสุ่มตำบลโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากอำเภอที่ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษา โดยวิธีจับฉลากอำเภอละ 2 ตำบล

ขั้นที่ 3 เลือกสุ่มหมู่บ้านโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากตำบลที่ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษา โดยวิธีจับฉลากตำบลละ 2 หมู่บ้าน

ขั้นที่ 4 เลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) จากทะเบียนรายชื่อผู้สูงอายุ หารสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนผู้สูงอายุในหมู่บ้าน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 399 คน กำหนดคุณสมบัติขั้นพื้นฐานคือเป็นผู้ที่มีสติสัมปชัญญะบริบูรณ์ ไม่มีข้อจำกัดหรือมีปัญหาด้านการได้ยิน สามารถติดต่อสื่อสารได้และยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัย ได้อำเภอ ตำบล หมู่บ้านและขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงอำเภอ ตำบล หมู่บ้านและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวนผู้สูงอายุ		กลุ่มตัวอย่าง	
พล	เก่าจั่ว	เก่าจั่ว หมู่ที่ 1	94	คน	29	คน
		สระแก้ว หมู่ที่ 8	90	คน	28	คน
	เพ็กใหญ่	สระบัว หมู่ที่ 1	148	คน	46	คน
		โคกกกลาง หมู่ที่ 7	72	คน	22	คน
เขาสวนกวาง	เขาสวนกวาง	ป่าหวายนั่ง หมู่ที่ 3	100	คน	31	คน
		หนองสองห้อง หมู่ที่ 7	59	คน	18	คน
	คำม่วง	ห้วยบก หมู่ที่ 6	55	คน	17	คน
		ใหม่ศรีสุข หมู่ที่ 12	95	คน	29	คน
มัญจาคีรี	ท่าศาลา	รัตนตุน หมู่ที่ 3	32	คน	10	คน
		รัตนจั่ว หมู่ที่ 6	82	คน	25	คน
	สวนหม่อน	สวนหม่อน หมู่ที่ 1	124	คน	38	คน
		รัตนพยอม หมู่ที่ 10	48	คน	15	คน
ภูเวียง	เขาน้อย	เขาน้อย หมู่ที่ 8	70	คน	22	คน
		นาทุ้ม หมู่ที่ 2	73	คน	22	คน
	หนองกุงชนสาร	วังขอนแดง หมู่ที่ 8	92	คน	28	คน
		หนองบอน หมู่ที่ 9	62	คน	19	คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ศึกษาจากผู้สูงอายุในชนบท เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งคำถามจะครอบคลุมประเด็นหลักในเรื่องต่อไปนี้ คือ ปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและการเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ ปัจจัยความจำเป็นพื้นฐานของชีวิต ปัจจัยทางด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม

โดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ ความพอเพียงของรายได้ การประกอบอาชีพ การใช้แรงงาน การดำรงตำแหน่งในชุมชน มีจำนวนคำถาม 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและการเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ มีจำนวนคำถาม 11 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นความจำเป็นพื้นฐานของชีวิต ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และการรักษาพยาบาล มีจำนวนคำถาม 12 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับครอบครัวผู้สูงอายุ ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ของครอบครัว การถือครองที่ดิน การเข้าร่วมกิจกรรมในครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัวและการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวและปัญหาของครอบครัว มีจำนวนคำถาม 26 ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามทางด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมของผู้สูงอายุ ได้แก่ การรับข่าวสาร สัมพันธภาพในชุมชนและการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน จำนวนคำถาม 11 ข้อ

ส่วนที่ 6 เป็นแบบวัดคุณภาพชีวิต ด้านร่างกาย ด้านจิตใจและด้านสังคม มีจำนวนคำถาม 32 ข้อ

3.3 วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถาม(Questionnaire)มีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. เพื่อให้ขอบเขตการวิจัยมีความเหมาะสมและใกล้เคียงกับสภาพชนบท จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเบื้องต้นเพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตและเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาสร้างเครื่องมือในการวัดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตมีความแตกต่างกันไปตามสภาพสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) เลือกพื้นที่สำหรับการศึกษาเบื้องต้น ทำการเลือกอำเภอและตำบลโดยวิธีเจาะจง(Purposive Sampling) เลือกศึกษาตำบลภูเวียง อำเภอภูเวียงและเลือกหมู่บ้าน

จากตามลู่เวียง 2 หมู่บ้านโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก

2) สัมภาษณ์ผู้สูงอายุทุกคนในหมู่บ้านทั้ง 2 หมู่บ้านและสรุปหาปัจจัยที่ผู้สูงอายุเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตโดยใช้แนวทางสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

3) นำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยต่าง ๆ และจากการศึกษาเบื้องต้นมาสร้างกรอบเนื้อหาของแบบคำถาม

4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ปรีกษาและขอคำแนะนำจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการแต่งตั้ง พิจารณาตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง เพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity)

6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบกับผู้สูงอายุในชุมชนที่มีอายุตั้งแต่ 50-69 ปีจำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามแล้วปรับปรุงแก้ไข

7) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งต่อไป

3.4 การทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

แบบสอบถามจะหาความความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ และหาความเที่ยงของเครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับผู้สูงอายุในชุมชนจังหวัดขอนแก่น แล้วปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

3.4.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ผู้วิจัยจะหาความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) ของแบบสอบถามโดยการตั้งผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน เป็นผู้วิเคราะห์พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาว่าตรงตามที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้

1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการวิจัยทางด้านสังคม

2) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องระเบียบวิธีวิจัยและสถิติเพื่อการวิจัย

3.4.2 การหาความเชื่อถือได้(Reliability)ของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่บ้านผือ ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คนแล้วนำมาหาความเชื่อถือได้ดังนี้

การหาความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยความเป็นพื้นฐานของชีวิต สัมพันธภาพในครอบครัว การดูแลเอาใจใส่จากคนในครอบครัว การเข้าร่วมกิจกรรมในครอบครัว สัมพันธภาพกับชุมชนและการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน โดยใช้สูตรหาสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ดังนี้ (สำเร็จ จันทรสวรรณและสุวรรณ บัวทวน, 2536)

$$\text{สูตร Alpha} = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum_{i=1}^k S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ Alpha = ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง

k = จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อ

S^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถาม

จากการคำนวณหาค่าความเชื่อถือของแบบสอบถาม ได้ค่า Alpha = 0.90

การหาความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและการเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ ใช้สูตรของ Kuder Richardson ด้วยสูตร KR20 ดังนี้ (สำเร็จ จันทรสวรรณและสุวรรณ บัวทวน, 2536)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{pq}{s^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} = ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

k = จำนวนข้อสอบ

P = สัดส่วนของผู้ตอบถูกในข้อหนึ่งๆ

q = สัดส่วนของผู้ตอบผิด = $1 - P$

pq = ความแปรปรวนของข้อความแต่ละข้อ

s^2 = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

ค่าความเชื่อถือของแบบสอบถามเท่ากับ 0.87

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย โดยผู้สัมภาษณ์เป็นผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยที่ผ่านการอบรม และทดลองการใช้แบบสัมภาษณ์แล้ว จำนวน 3 คนเป็นผู้สัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6 การวัดตัวแปร

เนื่องจากตัวแปรที่นำมาคำนวณ จะต้องมีการวัดไม่ต่ำกว่า Interval Scale ถ้าไม่ถึงระดับ Interval Scale ก็ต้องมีการแปลงให้อยู่ในรูปที่อนุโลมได้ ได้แก่ การเปลี่ยนระดับตัวแปรที่เป็น Nominal Scale และ Ordinal Scale ให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดค่าที่ต้องการให้เป็น 1 ค่าที่ไม่ต้องการให้เป็น 0 โดยมีระดับการวัดดังนี้

3.6.1 ตัวแปรตาม

การวัดตัวแปรตามได้แก่ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ แบ่งเป็น 3 ด้านคือ

- 1) ด้านร่างกาย
- 2) ด้านจิตใจ
- 3) สังคม

ผู้วิจัยแบ่งระดับการวัดออกเป็น 3 ระดับคือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

เห็นด้วย	ได้ 3 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ได้ 1 คะแนน

3.6.2 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วยตัวแปรดังนี้

3.6.2.1 ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วยตัวแปร

- 1) เพศ ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง เพศหญิงจะมีระดับคุณภาพชีวิตต่ำกว่าเพศชาย จึงกำหนดค่าให้เพศหญิง = 1 เพศชาย = 0
- 2) อายุของผู้สูงอายุ ใช้อายุจริงของผู้สูงอายุเป็นตัววัด
- 3) สถานภาพสมรส แบ่งเป็น 3 กลุ่มและกำหนดค่าดังนี้
 - ก. คู่ กำหนดค่าให้ = 0
 - ข. โสด กำหนดค่าให้ = 1
 - ค. หม้าย หย่า แยก กำหนดค่าให้ = 1
- 4) รายได้ของผู้สูงอายุ ใช้รายได้จริงของผู้สูงอายุเป็นตัววัด
- 5) ความเพียงพอของรายได้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม และกำหนดค่าดังนี้
 - ก. มีรายได้เพียงพอกับรายจ่ายและมีเหลือเก็บ กำหนดค่าให้ = 0
 - ข. มีรายได้เพียงพอกับรายจ่ายแต่ไม่เหลือเก็บ กำหนดค่าให้ = 0
 - ค. รายได้ไม่พอเพียงกับรายจ่าย กำหนดค่าให้ = 1
- 6) การประกอบอาชีพ แบ่งเป็น 2 กลุ่มและกำหนดค่าดังนี้ กลุ่มที่ยังคงประกอบอาชีพ กำหนดค่าให้ = 1 และกลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ กำหนดค่าให้ = 0
- 7) การใช้แรงงานของผู้สูงอายุ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม และกำหนดค่าดังนี้
 - ก. กลุ่มที่ได้ทำงานเหมาะสมตามวัย กำหนดค่าให้ = 0
 - ข. กลุ่มที่ทำงานค่อนข้างหนัก กำหนดค่าให้ = 1
 - ค. กลุ่มที่ทำงานหนักมาก กำหนดค่าให้ = 1

8) การดำรงตำแหน่งในชุมชน แบ่งเป็น 2 กลุ่มและกำหนดค่าดังนี้

ก. กลุ่มที่มีตำแหน่งในชุมชน กำหนดค่าให้ = 1

ข. กลุ่มที่ไม่มีตำแหน่งในชุมชน กำหนดค่าให้ = 0

9) ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและการเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ แบ่งเป็น 3 กลุ่มและกำหนดค่าดังนี้

กรณีที่เป็นคำถามเชิงบวก

ใช่ กำหนดค่าให้ = 1

ไม่แน่ใจ กำหนดค่าให้ = 0

ไม่ใช่ กำหนดค่าให้ = 0

กรณีที่เป็นคำถามเชิงลบ

ใช่ กำหนดค่าให้ = 0

ไม่แน่ใจ กำหนดค่าให้ = 0

ไม่ใช่ กำหนดค่าให้ = 1

3.6.2.2 บัณฑิตมีความจำเป็นพื้นฐานของชีวิต แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ อาหาร ลักษณะที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและการรักษาพยาบาล โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ

กรณีที่เป็นคำถามเชิงบวก

เป็นจริงมาก ได้ 3 คะแนน

เป็นจริงบางส่วน ได้ 2 คะแนน

ไม่เป็นจริงเลย ได้ 1 คะแนน

กรณีที่เป็นคำถามเชิงลบ

เป็นจริงมาก ได้ 1 คะแนน

เป็นจริงบางส่วน ได้ 2 คะแนน

ไม่เป็นจริงเลย ได้ 3 คะแนน

3.6.2.3 ปัจจัยทางด้านครอบครัว ตัวแปรประกอบด้วย

1) ลักษณะครอบครัว แบ่งเป็น 2 กลุ่มและกำหนดค่าดังนี้

ก. ครอบครัวเดี่ยว กำหนดค่าให้ = 0

ข. ครอบครัวขยาย กำหนดค่าให้ = 1

2) รายได้ของครอบครัวผู้สูงอายุ ใช้รายได้จริงของสมาชิกทุกคนในครอบครัว รวมกันเป็นตัววัด

3) ปริมาณที่ดินสำหรับประกอบอาชีพ ใช้ปริมาณที่ดินจริงเป็นตัววัด

4) การเข้าร่วมกิจกรรมในครอบครัว แบ่งระดับการวัดเป็น 3 ระดับ ได้แก่ เป็นประจำ เป็นบางครั้งและไม่เคยทำ และมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้คือ

กรณีที่เป็นคำถามเชิงบวก

เป็นประจำ ได้ 3 คะแนน

เป็นบางครั้ง ได้ 2 คะแนน

ไม่เคยทำ ได้ 1 คะแนน

กรณีที่เป็นคำถามเชิงลบ

เป็นประจำ ได้ 1 คะแนน

เป็นบางครั้ง ได้ 2 คะแนน

ไม่เคยทำ ได้ 3 คะแนน

5) สัมพันธภาพในครอบครัว แบ่งเป็น 3 ระดับคือ เป็นจริงมาก เป็นจริงบางส่วน และไม่เป็นจริงเลยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้คือ

กรณีที่เป็นคำถามเชิงบวก

เป็นจริงมาก ได้ 3 คะแนน

เป็นจริงบางส่วน ได้ 2 คะแนน

ไม่เป็นจริงเลย ได้ 1 คะแนน

กรณีที่เป็นคำถามเชิงลบ

เป็นจริงมาก ใต้ 1 คะแนน

เป็นจริงบางส่วน ใต้ 2 คะแนน

ไม่เป็นจริงเลย ใต้ 3 คะแนน

6) การดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้คือ

กรณีที่เป็นคำถามเชิงบวก

มากที่สุด ใต้ 5 คะแนน

มาก ใต้ 4 คะแนน

ปานกลาง ใต้ 3 คะแนน

น้อย ใต้ 2 คะแนน

น้อยที่สุด ใต้ 1 คะแนน

กรณีที่เป็นคำถามเชิงลบ

มากที่สุด ใต้ 1 คะแนน

มาก ใต้ 2 คะแนน

ปานกลาง ใต้ 3 คะแนน

น้อย ใต้ 4 คะแนน

น้อยที่สุด ใต้ 5 คะแนน

7) ปัญหาของครอบครัวผู้สูงอายุ มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

มีปัญหา กำหนดค่าให้ = 1

ไม่มีปัญหา กำหนดค่าให้ = 0

3.6.2.4 ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ตัวแปรประกอบด้วย

1) การได้รับข่าวสารของผู้สูงอายุ มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

เคยได้รับข่าวสาร กำหนดค่าให้ = 1

ไม่เคยได้รับข่าวสาร กำหนดค่าให้ = 0

2) การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ เป็นประจำ เป็นบางครั้งและไม่เคยทำ และมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้คือ

เป็นประจำ	ได้ 3 คะแนน
เป็นบางครั้ง	ได้ 2 คะแนน
ไม่เคยทำ	ได้ 1 คะแนน

3) สัมพันธภาพในชุมชน แบ่งระดับการวัดเป็น 3 ระดับคือ เป็นจริงมาก เป็นจริงบางส่วนและไม่เป็นจริงเลย มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้คือ

กรณีที่เป็นคำถามเชิงบวก

เป็นจริงมาก	ได้ 3 คะแนน
เป็นจริงบางส่วน	ได้ 2 คะแนน
ไม่เป็นจริงเลย	ได้ 1 คะแนน

กรณีที่เป็นคำถามเชิงลบ

เป็นจริงมาก	ได้ 1 คะแนน
เป็นจริงบางส่วน	ได้ 2 คะแนน
ไม่เป็นจริงเลย	ได้ 3 คะแนน

การจัดระดับของตัวแปรอิสระบางตัว ได้แก่ บัณฑิตจบความจำเป็นพื้นฐานของชีวิต

การเข้าร่วมกิจกรรมในครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับชุมชน

การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน มีเกณฑ์การจัดระดับดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับ
1.00 - 1.66	น้อย
1.67 - 2.33	ปานกลาง
2.34 - 3.00	มาก

การจัดระดับของตัวแปรอิสระ ได้แก่ การดูแลเอาใจใส่จากคนในครอบครัว มีเกณฑ์การจัดระดับดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับ
1.000 - 2.333	น้อย
2.334 - 3.667	ปานกลาง
3.668 - 5.000	มาก

การจัดระดับ ตัวแปรตาม คือ คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ มีเกณฑ์การจัดระดับดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับ
1.00 - 1.66	ต่ำ
1.67 - 2.33	ปานกลาง
2.34 - 3.00	สูง

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์

(Statistical Package for the Social Science) ดังต่อไปนี้

1) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อแสดงการกระจายข้อมูลและเพื่อทราบลักษณะพื้นฐานทั่วไปของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ 2 ตัวแปร ใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ระหว่างตัวแปรที่ต้องวัดด้วยช่วงสเกล หรือ อัตราส่วนสเกลหรือการแปรตัวแปรที่อยู่ในระดับนามสเกล (Nominal Scale) เป็น Dummy Variable (0,1) ความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทดสอบได้ด้วย T-Test สูตรที่ใช้ในการคำนวณมีดังนี้

$$r_{xy} = \frac{n \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

r_{xy} = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

n = จำนวนคู่

X = ค่าของตัวแปรชุดที่ 1

Y = ค่าของตัวแปรชุดที่ 2

(สำเร็จ จันทรสุวรรณและสุวรรณ บัวทวน, 2536: 405 - 408)

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์หลายตัวแปร ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบปัจจัยบางประการ ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและการเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ ปัจจัยความจำเป็นพื้นฐานของชีวิต ปัจจัยทางด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ที่มีผลกระทบต่อระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เป็นวิธีการทางสถิติที่อธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไปที่มีต่อตัวแปรตามเพียงตัวเดียว